

Rezime Izvještaja guvernera - februar 2012

Ažurirano: 18.04.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za februar 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Istaknuto je da zvaničnih podataka o rastu BDP-a u 2011. godini još uvijek nema, ali procjena CBCG usaglašena sa Ministarstvom finansija je da je rast BDP-a iznosio između 2,5% i 3%.

Cijene su u februaru 2012. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježile rast od 1%, dok je godišnja stopa inflacije u februaru iznosila 4,2%. Prosječan rast cijena (prva dva mjeseca 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine) iznosio je 4,2%.

Industrijska proizvodnja je u prva dva mjeseca 2012. godine zabilježila pad od 19,7% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog pada proizvodnje u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom. Rast je zabilježen u sektoru vađenja ruda i kamena i prerađivačkoj industriji.

Broj dolazaka turista u prva dva mjeseca 2012. godine smanjio se za 10,2%, dok se broj noćenja povećao za 2% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u prva dva mjeseca 2012. godine u odnosu na isti period 2011. godine. Prevoz robe je smanjen u vazdušnom, željezničkom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u drumskom saobraćaju, dok je u željezničkom i vazdušnom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo rast od 19,4% u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u prva dva mjeseca 2012. godine ostvario rast od 18,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Šumarstvo je u prva dva mjeseca 2012. ostvarilo pad proizvodnje od 98,3% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog vremenskih nepogoda i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama.

Broj zaposlenih u februaru je iznosio 162.035, što predstavlja rast od 2,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec rast od 0,7%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u februaru 2012. godine iznosio 31.495 što predstavlja rast od 0,5% u odnosu na prethodni mjesec, a pad od 4,7% u odnosu na februar 2011. godine.

Na kraju februara 2012. godine od 57.916 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 15.492 ili 26,7% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom došlo je do povećanja broja blokiranih pravnih i fizičkih lica za 0,9%, dok je u odnosu na decembar 2011. godine zabilježeno povećanje od 2%. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 384,9 miliona eura, što predstavlja rast od 1,2% u odnosu na prethodni mjesec, a 1,9% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je bila relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,07% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 21,69% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,33% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 43,16% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u februaru 2012. godine povećan za 1,1% u odnosu na decembar 2011. godine. Likvidna aktiva je u februaru iznosila 537,6 miliona eura i bila je niža za 4,0% u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je smanjena za 1,1% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti u bankama, kao i krediti banaka, su u februaru zabilježili pad u odnosu na decembar 2011. godine za 1,2% i 0,7% respektivno. U februaru tekuće godine je došlo do rasta kredita koji kasne sa naplatom za 14,4% u odnosu na decembar prethodne godine. Nekvalitetni krediti su u februaru povećani za 1,7% u odnosu na decembar 2011. godine.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa u februaru 2012. godine je iznosila 9,65%, što predstavlja pad od 0,08 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine. Prosječna

ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 3,08% u februaru 2012. godine i ostvarila je rast od 0,05 p.p. u odnosu na decembar 2011. godine.

Na kraju februara 2012. godine obavezna rezerva banaka iznosila je 169,5 miliona eura, što je za 0,3 miliona eura ili 0,2% više nego u prethodnom mjesecu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 69,7%, u državnim zapisima 23,7%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 6,6%. U februaru su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju decembra 2011. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 5,8 miliona eura. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (76,9%) dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (23,1%).

U februaru 2012. godine nastavljen je mjesečni pad prometa na tržištu kapitala. Zabilježen je neznatan rast indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u februaru 2012. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 39,6 miliona eura, dok je u istom periodu prethodne godine ostvaren deficit u iznosu od 20,4 miliona eura. Deficit budžeta za prva dva mjeseca 2012. godine iznosio je 54,9 miliona eura, odnosno 1,6% procijenjenog BDP-a, što proizvodi značajnu zabrinutost. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 67,7 miliona eura ili 2% BDP-a, što je u odnosu na plan za februar niže za 13,5%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u februaru 2011. godine, ostvareno je smanjenje od 7%. Izdaci budžeta iznosili su 107,4 miliona eura ili 3,2% BDP-a, što je za 2,5% više u odnosu na plan za februar 2012. U februaru kapitalni budžet iznosio je 3,8 miliona eura.

Javni dug Crne Gore, na kraju februara 2012. godine, iznosio je 1.540,3 miliona eura ili 45,3% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 431,3 miliona eura ili 12,7% BDP-a, a na spoljni dug 1.109,0 miliona eura ili 32,6% BDP-a.

Prema preliminarnim podacima, deficit tekućeg računa u 2011. godini iznosio je 633,8 miliona eura ili 19,4% BDP-a, što je za 17,1% manje nego u 2010. godini. Smanjenje deficita rezultat je sporijeg rasta spoljnotrgovinskog deficita i povećanja suficita na ostalim podračunima tekućeg računa. Deficit tekućeg računa je u većoj mjeri bio finansiran neto prilivom SDI koje su iznosile 11,9% BDP-a i neto prilivom portfolio investicija (5% BDP-a). U prva dva mjeseca 2012. godine, prema preliminarnim podacima, ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 52,8 miliona eura, dok je istovremeno odliv iznosio 19,5 miliona eura. Rezultat takvih kretanja je ostvareni neto priliv od 33,3 miliona eura, što je manje nego u istom periodu 2011. godine kada je neto priliv iznosio 78,1 milion eura. U strukturi ukupnog priliva SDI, učešće priliva po osnovu investicija u nekretnine iznosilo je 53,6%, zatim slijede investicije u preduzeća i banke 31,9% i priliv po osnovu interkompanijskog duga 14,4%.

U Izvještaju su sublimirane realizovane ključne aktivnosti svih organizacionih jedinica u sastavu Centralne banke, a koje su bile u funkciji sprovođenja Politike Centralne banke u februaru 2012. godine.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta.

Banke u februaru nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost. Raspoloživost RTGS i DNS sistema u februaru iznosila je 100%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi u eurima.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji:

Ostvareno je učešće u video konferenciji sa predstavnicima Evropske komisije u sklopu Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju;

Ostvareno je učešće na sastancima sa predstavnicima ECB koji su posjetili CBCG. Cilja posjete je analizu Pretpristupnog ekonomskog programa (PEP); Ostvareno je učešće na prezentaciji studije "Administrativni kapaciteti i NPI – Nacionalni plan za evropsku integraciju Crne Gore", koju je uradio Evropski pokret u Crnoj Gori; Pripremljeni su odgovori na Upitnik za Drugi izvještaj o napretku trećeg kruga evaluacije za Crnu Goru u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, za dio iz nadležnosti Centralne banke, koji će biti dostavljen Komitetu Savjeta Evrope za evaluaciju mjera iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL-u). Ostvareno je učešće u radu ekspertske Radne grupe za izradu Izvještaja o izazovima finansijske stabilnosti u zemljama kandidatima za ulazak u EU, pod nazivom "Učiniti finansijske sisteme otpornijim u kriznom okruženju". Učešće u radu radne grupe ogledalo se kroz: dostavljanje odgovora na upitnik o tekućoj regulatornoj i supervizorskoj praksi, ažuriranje makroekonomskih pokazatelja i serija podataka iz bankarskog sistema sa stanjem na dan 31.12.2011. godine, dostavljanje preliminarnih rezultata stresnog testiranja bankarskog sistema urađenog na bazi pretpostavki ECB i CBCG za 2012. i 2013. godinu, kao i kroz prisustvo trećem sastanku u organizaciji ECB održanom u Frankfurtu na kome su razmatrana poglavlja vezano za supervizorski okvir, de-eurizaciju, kreditiranje u sranoj valuti i stresno testiranje.

U okviru aktivnosti Guvernera na planu međunarodne saradnje, u februaru su održani sastanci sa predstavnicima misije Svjetske banke, predstavnicima misije Međunarodnog monetarnog fonda, ambasadorom Njemačke u Crnoj Gori, a realizovana je i posjeta Banci Njemačke, sa čijim su zvaničnicima razmatrani aktuelna ekonomska situacija i bilateralna saradnja.